

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imhalled Anthony Ellul

Appell numru: 23/2014

Carmela Pace (appellata)

Vs

Direttur tas-Sigurta Socjali (appellant)

It-Tnejn, 27 ta' Gunju, 2016.

1. Id-Direttur tas-Sigurta Socjali permezz ta' ittra datata 19 ta' April 2013, gharraf lill-appellata li thallset zejzed is-somma ta' €2,761.31 f'ghajnuna socjali li rceviet fil-perjodu bejn is-6 ta' Ottubru 2012 u 12 ta' April 2013, u dan ghar-raguni li tissemma f'ittra datata 11 ta' April 2013. F'dik l-ittra jinghad li d-Direttur ma kienx sodisfatt li l-appellat *"qed tiffirma familja ghal rasek, u/jew, li qed tabita fl-indirizz moghti minnek."*
2. Dan l-appell hu konness mal-appell numru: 22/2014 fl-istess ismijiet u deciz illum.
3. Skond l-Artikolu 102 tal-Att dwar is-Sigurta Socjali (Kap. 318):
*"... kull persuna li tkun irceviet xi somma bhala beneficcju, pensjoni, allowance jew ghajnuna taht dan l-Att **li ma kellhiex dritt ghalih skond id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att**, ghandha thallas lura lid-Direttur is-somma li tkun hekk irceviet, u d-Direttur ghandu, minghjar pregudizzju ghal kull dritt iehor li taghtih il-ligi, jigbor lura dik is-somma permezz ta' tnaqqis minn xi beneficcju, pensjoni, allowance jew ghajnuna li jkollha dritt ghalihom....."*
4. Jirrizulta li l-appellata kienet infurmat li d-Dipartiment li r-residenza taghha kienet fil-fond 50, Lambada, Triq Birzebbugia, Birzebbugia. Fl-14 ta' Jannar 2013, Spetturi mill-imsemmija Taqsima ghamlu spezzjoni u sabu li fil-fond kien qiegheed ighix certu Abdirahman Mohamed Weheliye. Qalilhom li kien ilu jghix hemmhekk sa mill-5 ta' Dicembru 2012. Wara li tkellmu ma' Mary Anne Kind, li l-qorti fehmet li hi sid il-fond, iffirmit dikjarazzjoni li taqra:
"Jiena Mary Anne Kind 84854M, owner tal-post 50, Lambada, Triq B'Bugia, B'Bugia, niddikjara li sellift il-post lis-Sinjura Carmela Pace u Uwe Peter Krewzberg minn Lulju 2012 sa Settembru 2012. Dawn bhalissa jinsabu Mount Carmel. Wara Settembru 2012 dan l-indirizz iddikjarat ghamel xi zmien battal u fil-prezent hemm ighix fih certu Mohammed Weheliye Abdiraham ID 51928(A)."
5. L-appellata appellat mid-decizjoni tal-appellant, u b'decizjoni tal-14 ta' Ottubru 2014 l-Arbitru osserva u ddecieda:

- 5.1 L-investigazzjonijiet tad-Dipartiment huma monki ghaliex ma kinitx qed tittiehed il-verzjoni tal-beneficjarja;
  - 5.2 F'dan il-kaz irrizulta li l-persuna kienet tinsab rikoverata fl-Isptar Monte Carmeli;
  - 5.3 Hu evidenti li l-appellata kienet fl-isptar mhux b'xi kapricc jew negilgenza izda minhabba ragunijiet umanitarji. Il-pazjent m'ghandux izid it-tbatija billi jittiehidlu l-beneficju socjali minhabba li ma nfirmatx lid-Dipartiment bil-bdil ta' ndirizz.
6. L-appellant appella u l-aggravji huma:
- 6.1 Il-beneficjarja kellha obbligu li tgharraf lid-Dipartiment bi bdil ta' cirkostanzi (Artikolu 97 tal-Att dwar is-Sigurta Socjali, Kap. 318).
  - 6.2 Il-beneficjarja kienet konxja minn dan l-obbligu tant li kien hemm tliet okkazzjonijiet precedenti meta nfirmat lid-Dipartiment bit-tibdil tal-indirizz.
  - 6.3 Fil-kaz in ezami l-appellata naqset milli tgharraf lid-Dipartiment li fil-perjodu bejn Lulju 2012 u Settembru 2012 kienet qeghda tghix ma' persuna ohra. Ma kinitx infurmat lid-Dipartiment li ma baqghetx tghix fl-indirizz li hi stess kienet tat bhala l-post ta' residenza.
7. Wara li l-qorti rat l-atti u semgħet it-trattazzjoni, tosserva:
- 7.1 Il-fatt li l-appellata kienet qeghda, għal ftit xhur, tghix fl-istess indirizz ma' ragel, m'hijiex prova li ma baqghetx tiffirma familja għal rasha. Għalkemm issemma li dan ir-ragel kien impiegat, prova ta' dan m'hemmx. Lanqas m'hemm xi prova li kien qiegħed imantni lill-appellata. Fis-sentenza **Riccarda Cini vs Direttur tas-Sigurta Socjali** tas-7 ta' Frar 2007, din il-qorti qalet:

"Huma evidentement distingwibbli minn dawn it-tifsiriet zewg elementi principali u, cjoe, li:

(1) dak li jiffirma "familja" fis-sens ta' l-Att in diskussjoni mhux bilfors tagħmlu l-konsangwinita` jew iz-zwieg, ukoll jekk dawn mhux eskluzi, imma bizzzejjed li jkollok bhala pre-rekwizit sitwazzjoni fejn zewg persuni junixxu ruħhom f'relazzjoni ko-abitativa anke barra miz-zwieg;

(2) id-Direttur hu mogħti diskrezzjoni biex jiddetermina fil-fehma tiegħu l-eżistenza ta' tali familja u tal-kap tagħha."

Il-qorti komplet tghid li d-diskrezzjoni m'hijiex assoluta u li:

"Fil-fehma konsiderata tagħha l-Qorti tahseb li mhux kull sitwazzjoni fejn tnejn minn nies jew aktar, għax jghixu taht l-istess saqaf, għanda tikkreja l-prezunzjoni illi dawn jiffirmaw familja. Dan għar-raguni illi mhux eskluż, fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja, illi jista' jkollok qagħda fl-istess dar fejn ikunu separatament qed jabitaw aktar minn familja wahda, b' kap għaliha, li

jkunu indipendenti minn xulxin. Naturalment kollox jiddependi mill-fattispeci singolari u partikolari tal-kaz li jkun qed jigi mistharreg. L-importanti hu li meta tipprezenta ruhha tali sitwazzjoni wiehed m'ghandux jitlaq minn attitudni errata u koncett zbaljat illi ghax sempliciment l-persuni jkunu qed jabitaw fl-istess dar, ergo tezisti dejjem il-kwalifika ta' "familja"

A bazi ta' dan l-insenjament, id-decizjoni tal-appellant kienet zbaljata.

- 7.2 L-appellata giet rikoverata fl-Isptar Monte Carmeli. Fir-rapport tal-investigaturi jinghad li hemm ksur tal-provvedimenti tal-Att dwar is-Sigurta Socjali, "... *f'dak li ghandu x'jaqsam mal-intitolamenti tal-Ghajjnuna Socjali (SA), tal-Ghajjnuna Medika (SKA) u kif ukoll tal-Ghajjnuna Supplimentari (SPA) u **dan ghaliex is-Sinjura Pace mhux qieghda tghix fl-indirizz iddikjarat fuq bazi permanenti u regolari.***" Dwar dan il-fatt, il-qorti taqbel perfettament ma' dak li qal l-Arbitru. Persuna tiddahhal fl-Isptar Monte Carmeli, minhabba l-istat ta' sahha mentali. Il-fatt wahdu li l-appellata ma baqghetx tghix fil-fond 50 Lambada, Triq Birzebbugia, Birzebbugia m'ghandux ikun ta' pregudizzju. Jista' jkun li l-fatt li l-appellata qeghda tghix fl-Isptar Monte Carmeli, li hi istituzzjoni pubblika, ivarja l-posizzjoni taghha ghal dak li hi intitolata tircievi bhala ghajjnuna socjali. Pero' din ir-raguni ma kinitx il-bazi tad-decizjoni tal-appellant u ma sarux sottomissionijiet dwarha. Li hu zgur hu li skond ma jirrizulta minn ittra ta' Theresa Bonnici, Social Worker fl-Isptar Monte Carmeli tas-26 ta' April 2013, minghajr l-ghajjnuna socjali mhux ser ikun possibbli li l-appellata terga' tmur tghix ghal rasha jekk ma tircevix il-beneficji. Hu evidenti li l-appellata hi *destitute* u ghandha bzonn l-ghajjuna tal-Istat biex tkun tista' tmantni lilha nnifisha.
- 7.3 *Prima facie* d-Direttur Generali seta' l-iktar forsi kien gustifikat li jissospendi l-beneficju socjali ghal zmien qasir, u dan sakemm jittkellmu mal-appellata u jikseb iktar dettalji. Skond l-Artikolu 97 tal-Kap. 318, l-appellant ghandu l-awtorita' li jitlob kull taghrif mehtieg. Ovvjament jekk ma jsibx koperazzjoni minghand il-beneficjarju, jista' jiehu l-mizuri. Il-qorti taqbel mal-Arbitru li fl-investigazzjoni, l-ufficjali tad-Dipartiment kellhom ikellmu lill-beneficjarja sabiex jiehd u l-verzjoni taghha. L-investigazzjoni ghandha tkun kompluta u ntiza biss biex verament tizgura li ma jkunx hemm abbuz. Pero' f'dan il-kaz a bazi tal-provi li tressqu, l-appellant ma kellux icahhad lill-appellata milli terga' tibda tircievi l-ghajjnuna socjali ghar-ragunijiet li jissem mew fl-ittra tal-11 ta' April, 2013. F'kazijiet ta' din ix-xorta l-qorti qeghda tinnota li ladarba jigi stabbilit li kien hemm bdil ta' cirkostanzi, id-Dipartiment m'huwiex jiddetermina jekk dawk ic-cirkostanzi humiex materjali ghal kaz partikolari. Il-kaz tal-appellata hu kaz klassiku. Il-qorti hi tal-fehma

li dan m'huwiex l-atteggament korrett u tawgura li d-Dipartiment jaddotta prattika differenti.

8. Peress li m'hemmx provi li l-appellata rceviet xi hlas li m'hijjex intitolata ghalih, l-appell hu minghajr bazi.

Ghal dawn il-motivi tichad l-appell.

Peress li l-appellata kienet bl-ghajnuna legali, m'hemmx provvedimenti x'jinhata dwar l-ispejjez.

Anthony Ellul.